
Vergaderjaar 2023–2024

28 676

NAVO

Nr. 453

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 maart 2024

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de NAVO bijeenkomst van Ministers van Buitenlandse Zaken op 3 en 4 april 2024.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H.G.J. Bruins Slot

Foreign Ministers Meeting 3–4 april 2024

De NAVO Foreign Ministers Meeting (FMM) van 3–4 april is om verschillende redenen een bijzondere gelegenheid. De FMM vindt plaats op het moment dat het bondgenootschap 75 jaar geleden, op 4 april 1949, werd opgericht. Tegelijkertijd vindt de bijeenkomst plaats tegen de achtergrond van de oorlog in Oekraïne, die zijn derde jaar is ingegaan. Daardoor zal de bijeenkomst opnieuw in het teken staan van de gevolgen van de niet-aflatende Russische agressie tegen Oekraïne, de dreiging jegens de veiligheid in Europa en de noodzaak om Oekraïne te blijven steunen. Ook is het de eerste NAVO-bijeenkomst op ministerieel niveau waaraan Zweden als volwaardige bondgenoot zal deelnemen. De toetreding van Zweden op 7 maart 2024 maakt de NAVO sterker en komt de collectieve veiligheid van het bondgenootschap ten goede.

De FMM bestaat uit drie werksessies. De eerste werksessie vindt plaats op 3 april en zal in het teken staan van de aanstaande NAVO-top in Washington D.C. (9–11 juli 2024) en de besluiten die bondgenoten daar zullen nemen. De FMM vervolgt op 4 april, met allereerst een ceremonie waar de Ministers zullen stilstaan bij het 75-jarig bestaan van de NAVO. Aansluitend aan deze ceremonie vindt een NATO Ukraine Council (NUC) plaats in aanwezigheid van de Oekraïense Minister van Buitenlandse Zaken Dmytro Kuleba. Tijdens de derde werksessie zal worden stilgestaan bij de samenwerking van de NAVO met de Europese Unie en met de NAVO-partners in de Indo-Pacific: Australië, Japan, Nieuw-Zeeland en Zuid-Korea. De EU en deze vier Aziatische partners zullen deelnemen.

De weg naar de Washington D.C.-top

Tijdens de eerste werksessie zullen de Ministers vooruitblikken op de NAVO-top in Washington D.C., die op 9-11 juli 2024 plaatsvindt. De NAVO regeringsleiders zullen tijdens deze top stilstaan bij de essentiële rol die de NAVO al 75 jaar lang vervult als hoeksteen van de veiligheid in het Euro-Atlantisch gebied. Tegelijkertijd vindt de top plaats op een moment waarop een agressief Rusland een voortdurende bedreiging vormt, waardoor de veiligheid en stabiliteit van Europa niet langer vanzelfsprekend zijn.

De top zal daarom opnieuw grotendeels in het teken staan van de voortdurende Russische oorlog van agressie tegen Oekraïne en de noodzaak om Oekraïne te blijven steunen, voor zo lang als dat nodig is. De Ministers zullen tijdens de werksessie hierop vooruit blikken en onder andere spreken over de voortzetting van deze steun en welke rol de NAVO daarbij kan vervullen. De Ministers zullen daarnaast ook spreken over de voortdurende Russische dreiging tegen het NAVO-bondgenootschap en zullen daarbij stil staan bij de besluiten die tijdens de Washington D.C.-top genomen moeten worden om de collectieve afschrikking en verdediging van het bondgenootschap daartegen verder te versterken. Daarbij zullen zij naar verwachting ook spreken over de zorgwekkende toename in de militaire samenwerking tussen Rusland en Noord-Korea en de steun van China aan de Russische oorlogseconomie.

Daarnaast zal worden gesproken over het streven naar een evenredige *burden-sharing* onder bondgenoten, waaronder op het gebied van defensie-uitgaven. Zo zullen bondgenoten de voortgang bespreken ten aanzien van de *Defense Investment Pledge (DIP)* om minimaal 2% van het BBP aan defensie te besteden, zoals tijdens de vorige NAVO-top in Vilnius (11–12 juli 2023) werd afgesproken. In dat kader is het ook van belang dat bondgenoten blijven investeren in hun defensieproductiecapaciteit, als randvoorwaarde voor het realiseren van de versterking van de bondge-

nootschappelijke afschrikking en verdediging. Het kabinet zal blijven uitdragen dat samenwerking tussen NAVO en EU cruciaal is om de productiecapaciteit zo snel mogelijk te verhogen. Dit is ook in lijn met de voorstellen die Nederland deed in het non-paper¹ op Nederlands initiatief, dat inmiddels door twintig landen is medeondertekend. Een sterkere Europese defensie-industrie is immers in het belang van de bondgenootschappelijke afschrikking en verdediging.

Als onderdeel van deze werksessie wordt ook aandacht besteed aan de relatie van de NAVO met de Zuidelijke aangrenzende regio's, met name het Midden-Oosten, Noord-Afrika en de Sahel. Op de NAVO-top in juli 2023 is besloten een onafhankelijk panel van experts samen te stellen om hen aanbevelingen te laten doen over de relatie van de NAVO met de landen in deze regio's. Dit panel heeft zijn rapport nu afgerond en de bevindingen worden deze FMM besproken door de bondgenoten. Het gaat hierbij onder andere over hoe deze relatie verder kan worden bestendigd, bijvoorbeeld door te streven naar een intensievere politiek dialoog. Deze inzet onderstreept de 360° benadering van de NAVO, waarbij mogelijke dreigingen aan zowel de Zuidflank als de Oostflank de aandacht van het bondgenootschap hebben. Vervolgens zullen de NAVO en bondgenoten in de periode tot aan de top in Washington in juli 2024 de herziening van het beleid vis-à-vis de Zuidelijke aangrenzende regio's verder uitwerken, met als doel dit op de top vast te stellen.

NATO-Ukraine Council (NUC)

De tweede NATO-Ukraine Council in samenstelling van Ministers van Buitenlandse Zaken sinds de oprichting biedt bondgenoten gelegenheid om in aanwezigheid van de Oekraïense Minister van Buitenlandse Zaken Dmytro Kuleba te spreken over steun aan Oekraïne. Daarnaast biedt deze bijeenkomst de gelegenheid om bijgepraat te worden over de actuele situatie op de grond in Oekraïne en om van Minister Kuleba te vernemen aan welke verdere steun Oekraïne op korte- en lange termijn behoefte heeft. Tevens wordt stilgestaan bij de voortgang van de hervormingen in de veiligheids- en defensiesector die Oekraïne heeft toegezegd door te voeren in het kader van het *adapted Annual National Programme (aANP)*. Het aANP ziet toe op de verdere Euro-Atlantische integratie van Oekraïne richting een toekomstig NAVO-lidmaatschap.

Bijeenkomst met de EU en de NAVO-partners in de Indo-Pacific

De derde werksessie staat in het teken van de partnerschappen van de NAVO met de EU en de partnerlanden in de Indo-Pacific en vindt plaats in aanwezigheid van Australië, Japan, Nieuw-Zeeland, Zuid-Korea en een vertegenwoordiger van de Europese Unie.

De EU is voor de NAVO een strategische partner. Naarmate de noodzaak tot meer evenredige trans-Atlantische *burden-sharing* toeneemt, groeit ook het belang van een sterkere en meer zelfstandige Europese defensie. Voor Nederland gaan een slagvaardige EU en een sterke NAVO hand in hand, dat maakt dat NAVO-EU samenwerking voor Nederland een prioriteit is. Dit geldt in het bijzonder voor het aanjagen van de productiecapaciteit in Europa, maar beslaat tegelijkertijd een bredere en groeiende gezamenlijke agenda, waaronder op het gebied van weerbaarheid, cyber, missies en operaties, en het tegengaan van hybride dreigingen. Tijdens de bijeenkomst zullen bondgenoten met de EU in gesprek gaan over de verdere bestendiging en uitdieping van hun strategische partnerschap.

¹ Zie vertrouwelijke bijlage bij verslag Raad Buitenlandse Zaken 11 december 2023 (21 501-02, nr. 2794).

Ook het partnerschap tussen de NAVO en de landen in de Indo-Pacific is van toenemend strategisch belang voor het bondgenootschap, gezien de vele gemeenschappelijke uitdagingen waarmee zij zich geconfronteerd zien. Nederland is dan ook voorstander van versterkte samenwerking tussen de NAVO en haar partners in de Indo-Pacific en verwelkomt hun deelname aan de FMM. Tijdens deze werksessie zal worden gesproken over de initiatieven die de NAVO in samenwerking met deze partners kan nemen om het partnerschap verder te versterken, bijvoorbeeld op het gebied van de steun aan Oekraïne, cyber, technologie en de defensie-industrie. Deze sessie is daarmee een opmaat naar de Washington-top, waar de NAVO-partners in de Indo-Pacific ook voor uitgenodigd zijn.